

УДК 159.9

Ганна Вікторівна ДУБОВА,

*старший викладач кафедри юридичної лінгвістики та документознавства
Луганського державного університету внутрішніх справ
імені Е. О. Дідоренка (м. Северодонецьк)*

ГЕНДЕРНИЙ ПІДХІД У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ

Розглядаються особливості гендерного підходу в освітньому процесі закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання та впровадження гендерного компоненту в професійну підготовку майбутніх поліцейських.

На сучасному етапі розвитку суспільства у питанні гендерної рівності відбуваються докорінні принципові зміни. Сьогодні важко уявити без діяльності жінок сфери економіки, культури, науки та навіть військової справи. Жінки все дедалі більше опановують професії, які історично вважалися суто чоловічими. Статистичні дані щодо кількості жінок, які несуть службу в органах внутрішніх справ України, вказують на те, що їх кількість постійно зростає. Проте, у правоохоронному середовищі жінки знаходяться поза межами колективу домінуючих соціокультурних норм і традицій. Причиною цьому виступають різні чинники: соціальні, психологічні, культурні, освітнянські тощо. Такі ситуації суперечать принципам демократичності сталого та недискримінаційного розвитку суспільства, що підтверджує необхідність концептуального підходу до забезпечення гендерної рівності в діяльності ОВС України.

Велику роль у подоланні негативних проявів гендерних стереотипів мають відігравати заклади освіти. Розробка недискримінаційних підходів до освіти та професійної підготовки осіб різної статі потребує комплексних заходів, серед яких важливе місце посідає впровадження гендерного підходу в освітній процес, у тому числі, в професійну підготовку майбутніх поліцейських, який ґрунтується на принципі рівноправності статей, утвердженні рівних можливостей жінок і чоловіків, їх взаємодії на партнерських засадах. Питання впровадження гендерного компоненту в національну систему підготовки фахівців відображене у Законі України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» (№ 2866 – IV від 8 вересня 2005 р.), де зазначено, що «до навчальних програм вищих навчальних закладів включаються дисципліни, які вивчають питання забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, та факультативне вивчення правових засад гендерної рівності на основі гармонізації національного і міжнародного законодавства» [1].

Різноманітним питанням, що має вирішувати гендерна освіта, присвячені роботи Т. Голованової, І. Іванової, О. Кікінежді, В. Кравця, О. Луценко, С. Рикова, О. Цокур, Л. Штильової та ін.

Метою гендерного підходу в освіті є деконструкція традиційних трактувань і уявлень про поняття «чоловіче» і «жіночне», які, в свою чергу, є конструктами індивіда і культури. Використання гендерного підходу у ЗВО обумовлено затребуваністю цілісної, розвинутої, конкурентоспроможної особистості, здатне жити в нових умовах української дійсності і виконувати ефективно професійні обов'язки в умовах модернізації поліцейської системи; необхідністю наукового обґрунтування ціннісно-цільового змісту навчально-виховного процесу з урахуванням гендерного потенціалу.

Упровадження гендерного підходу в освітньому процесі закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання передбачає, що:

- командному та професорсько-викладацькому складу ЗВО необхідно переглянути своє ставлення до «фактору статі», відмовитися від безконтрольного використання гендерних стереотипів в педагогічній взаємодії з курсантами;

- точкою відліку для прийняття компетентних педагогічних рішень щодо освіти та розвитку кожного курсанта повинна стати не стать курсанта, а його (її) здібності і задатки, актуальні потреби, а також індивідуальна ситуація розвитку;

- командному та професорсько-викладацькому складу потрібна професійна компетентність для того, щоб критично оцінювати і при необхідності ефективно використовувати в роботі результати психолого-педагогічних досліджень відмінностей курсантів-юнаків і курсантів-дівчат в навчально-пізнавальних інтересах, здібностях, мотивації та ін. Проведені дослідження виявили достовірні відмінності між курсантами-юнаками і курсантами-дівчатами за показниками емоційної стійкості, саморегуляції поведінки, мотивації досягнення успіху і уникнення невдач, суб'єктивного контролю, комунікативних та рефлексивних здібностей. Крім того, встановлено, що найбільшу успішність навчальної діяльності демонструють фемінні курсанти-юнаки і маскулінні курсанти-дівчата;

- діяльність командного та професорсько-викладацького складу має здійснюватися з розумінням і урахуванням впливу освіти (змісту, середовища та процесу) на формування гендерних уявлень курсантів, активно впливають на визначення курсантами своїх життєвих планів і стратегій [2, с. 584].

Реалізація гендерного підходу в закладах вищої освіти зі специфічними умовами навчання повинна сприяти гуманізації освітнього середовища; формуванню у суб'єктів педагогічної взаємодії егалітарного світогляду, що характеризується гендерної компетентністю, гендерної сенситивністю та гендерною толерантністю; системних змін в гендерних відносинах між чоловіками і жінками в міжособистісної, сімейної та професійної сферах.

Отже, освіта нового століття має стати ефективним механізмом, який дає людям можливість самим планувати своє життя на принципах активного громадянства. Це можливо тільки при зміщенні акценту на модель гендерно-орієнтованого навчання. Заняття з гендерної проблематики повинні допомогти курсантам «відкривати» свої особистісні якості, свої здібності до міжособистісних контактів, отримати соціальний досвід інших, розвивати гендерну індивідуальність.

Список бібліографічних посилань

1. Про забезпечення рівних прав та рівних можливостей жінок і чоловіків : закон України від 08.09.2005 № 2866 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-15> (дата звернення: 27.02.2019).

2. Емельяненко А. А., Петровская М. В. Проблемы гендерного подхода к организации образовательного процесса в военных вузах. *Фундаментальные исследования*. 2012. № 11, ч. 3. С. 581–585. URL: <http://www.fundamental-research.ru/ru/article/view?id=30577> (дата звернення: 27.02.2019).

Отримано 28.02.2019

УДК 378.635.174-057.87(477)(043.5)

Ганна Ігорівна КУДРЯВЦЕВА,

старший слідчий слідчого відділу

Сумського відділу поліції ГУНП в Сумській області

ЗАКОРДОННИЙ ДОСВІД ПІДГОТОВКИ ПРАЦІВНИКІВ ПОЛІЦІЇ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Присвячено розгляду проблеми підготовки працівників поліції до професійної діяльності. Розглянуто основні тенденції у підготовці кадрів для поліції, які мають місце у європейських країнах.

На сучасному етапі державотворення інтеграція України до Європейського Союзу визнається неодмінно складовою подальшої демократизації нашої країни, формування громадянського суспільства. Тому радикальні соціально-економічні перетворення, що відбулися за останнє десятиліття, спричинили як позитивні, так і негативні зміни в сучасному українському суспільстві. Це, у першу чергу, стосується підготовки поліцейських в умовах реформування освіти МВС України відповідно до Європейських стандартів.

Взятий державою курс до європейського співтовариства зобов'язує дослідити світовий досвід підготовки поліцейських [6, с. 289]. Важливо відмітити, що підготовка поліцейських в країнах-учасниках Шенгенської Угоди має свої відмінності та особливості, а також характеризується відсутністю єдиного методологічного підходу, що зумовлено різними